

Vojenský analytik Martin Koller: Británie zásadně přispěla k začátku 2. světové války oslabováním Francie a snahou postavit Německo proti SSSR. Žádné spojence jsme neměli!

- CZ24 News | 4. května 2021

EVROPA: Británie zásadně přispěla k začátku 2. světové války oslabováním Francie a snahou postavit Německo proti SSSR. Totéž si přál americký kapitál. Polsko před vznikem 2. světové války škodilo Československu a představa pomoci ze strany Sovětů v roce 1938 je iluzorní. Tak publicista a analytik Martin Koller v době výročí konce 2. světové války představuje čtenářům její začátek z pohledu Československé republiky.

Obsazení zbytkového území Československa německými ozbrojenými silami (die Wehrmacht) zahájené už 14. března 1939 a paralelní odtržení Slovenska bylo výsledkem vývoje v evropské zájmové bezpečnostní politice mezi světovými válkami. Československo nemělo reálnou možnost uvedený vývoj zvrátit ve svůj prospěch. Negativní úlohu sehrály rovněž opakující se hospodářské krize. Opět se potvrdil známý a evropskou historií mnohokrát potvrzený fakt, že nejhorší vztahy mívá stát se sousedícími zeměmi, stejně jako fakt, že v případě rozdílných zájmů nemají mezinárodní smlouvy ani hodnotu papíru, na němž jsou napsány. V mezinárodní politice rozhodují ekonomické zájmy podporované vojenskou silou.

Bez ohledu na následně šířenou propagandu nemělo Československo v letech 1938 a 1939 žádného spojence, jenž by byl schopen či ochoten jít do války proti Německu, Polsku a Maďarsku. O osudu Československa rozhodly především velmocenské zájmy a bojeschopnost evropských velmocí, konkrétně Německa, Velké Británie, Francie a SSSR. Politické vedení USA se v té době drželo mimo evropskou politiku. Za velmoci se považovaly, byť do značné míry mylně, rovněž Itálie a Polsko. Nepodloženost jejich vojenského sebevědomí potvrdila zkouška bojem. Poláci se z bludnosti svých staletých představ o vlastní důležitosti evidentně nepoučili dodnes.

Obecně však lze konstatovat, že v období moderních válek, od šedesátých let devatenáctého století, určuje pozici státu ve světě, spolu s počtem obyvatel a ekonomickou silou, především širší spektra vývoje a výroby nejmodernějších zbraní a zbraňových systémů. Dalšími důležitými pilíři bojeschopnosti státu je rozsah schopnost zajišťovat, pokud možno bez závislosti na zahraničí, dostatečné množství potravin, energií, surovin a léčiv. Neméně důležitá je stabilita hospodářského a politického vývoje, která se přímo odráží v průmyslu, zaměstnanosti, životní úrovni a názorech obyvatel státu a jejich ochotě stát bránit. Z řady hledisek byla situace v celé Evropě ve druhé polovině třicátých let, včetně ČSR, jemně řečeno, nedobrá, nejhorší ve Francii. Výjimkou byl z ekonomického hlediska pouze SSSR, který opakované hospodářské krize prakticky nepostihly, a v třicátých letech rovněž Německo, kde převzali moc nacisté. Obě uvedené země dominovaly z hlediska ekonomických výsledků, velikosti armád a kvality jejich výzbroje, a to v globálním měřítku. Německo bylo po USA nejsilnějším státem světa, přičemž nacistický pseudo socialistický režim podporovala převážná část obyvatel.

Prohnilé pilíře bezpečnosti

Československá zahraniční bezpečnostní politika se opírala o tři pilíře. Prvním byla Společnost národů, výtvar amerického prezidenta Wilsona se sídlem v Ženevě. Jednalo se o jakýsi pravzor pozdější OSN. Měla zabránit vzniku nové velké války v Evropě. Významnou úlohu v této organizaci hrál československý ministr zahraničních věcí, pozdější prezident Edvard Beneš, který byl již od roku 1919 uznávaným mezinárodním odborníkem z hlediska zahraniční politiky. Uvedená organizace zcela zklamala v případě agresí Japonska vůči Číně. Vojenskou pomoc legální čínské vládě poskytl SSSR. Dále za agrese Itálie v Habeši (Etiopie) a útoku Japonska na SSSR. Ještě hůře se předvedla z hlediska vměšování fašistické Itálie a nacistického Německa do občanské války ve Španělsku. Tam opět pomohl legální vládě SSSR, a to až poté, co Británie a Francie umožnily poskytnout rozsáhlou vojenskou pomoc fašistům ze strany Itálie a Německa. Společnost národů nevystoupila ani proti okupaci poloviny Litvy Polskem i v dalších případech. Německo ze Společnosti národů vystoupilo roku 1933.

Dále se československá bezpečnostní politika opírala o takzvanou Malou dohodu vytvořenou roku 1921. Jednalo se o smluvní spojenectví Československa, Rumunska a Království SHS neboli Jugoslávie. Úkolem byla obrana vůči agresí ze strany fašistického Maďarska, které po rozpadu Rakouska-Uherska v roce 1918 ztratilo rozsáhlá území ve prospěch uvedených malodohodových států. Ve vztahu k Německu zásadní vojenské závazky Rumunska, Jugoslávie a Československa neexistovaly, protože ve dvacátých letech nikdo s agresí z jeho strany nepočítal. Malá dohoda měla do určité míry navazovat na bezpečnostní systém v Evropě, který budovala od roku 1918 Francie. Tato politika neuspěla z hlediska Polska, přestože Francie měla zásadní podíl na jeho vítězství nad Rudou armádou v roce 1921. Francie předpokládala nejen koordinovanou akci proti Německu, ale rovněž oddělení SSSR od střední Evropy. Tato koncepce nevyhovovala Británii, jež se snažila organizovat vojenské tažení proti SSSR s využitím Německa, protože kordon států spolupracujících s Francií odděloval Německo od SSSR. Z důvodu postupného narůstání převahy Německa nad Československem z hlediska obchodní výměny s Rumunskem a Jugoslávií se tento bezpečnostní

konstrukt rozpadl. Na rozdíl od Československa využilo Německo po nástupu nacistů k moci v mezinárodním obchodu clearingového platebního systému, založeného především na zúčtované výměně zboží. Německo dodávalo průmyslové zboží a přebíralo potraviny a suroviny, zjednodušeně řečeno, bez peněžních plateb. Konkurenční Československo dodávalo rovněž průmyslovou produkci, ale potravin mělo dostatek vlastních, takže s výjimkou dodávek nafty a tabáku požadovalo platby v penězích. Především Jugoslávie nakonec nezaplatila značnou část výzbroje dodané z Československa, přičemž stejně jako Rumunsko nakonec požadovala, aby se tyto dodávky transformovaly na dar. Zbraně nebyly zaplacené dodnes.

Základním pilířem bezpečnosti Československa v období mezi světovými válkami byla smlouva s Francií z roku 1924, která obsahovala tajné vojenské doložky a vzájemné pomoci při napadení Německem. Československo však dlouhodobě přistupovalo k plnění liknavě. V rámci dohod uzavřených na mezinárodní konferenci v Locarnu roku 1925 se Československo zavázalo řešit mezinárodní spory cestou arbitrážních dohod. Ve vztahu k Německu mělo Československo arbitrážní dohodu, kde se obě strany zavázaly řešit spory pomocí řady mezinárodních institucí a plnomocníků. Za takovou arbitrážní dohodu mohli účelově považovat politici Británie a Francie i dohodu v Mnichově roku 1938, obzvláště proto, že prezident Beneš požádal o britské zprostředkování v situaci ohrožení Německem. Locarnské dohody garantovaly cestou Rýnského garančního paktu hranici mezi Německem a Francií, nikoli mezi Německem a Československem a Německem a Polskem. Garanční smlouva z Locarna, podepsaná ČSR, zavazovala Francii a Československo ke vzájemnému poskytnutí vojenské pomoci, pokud bude jedna ze zemí cílem nevyprovokované agrese, a to i v případě, že se na agresorovi neshodne rada Společnosti národů. Nicméně francouzský vojenský zásah postupem přes Rýn do Německa byl z hlediska uvedených smluv možný pouze v případě, že s ním budou souhlasit signatáři Rýnského garančního paktu, mezi něž patřilo především Německo!

Nepřátelé a spojenci

S Velkou Británií nemělo Československo žádnou smlouvu o vojenské pomoci. Britská politická reprezentace se navíc dívala na ČSR podezřívavě, mimo jiné proto, že bylo zákonem zrušeno používání šlechtických titulů, v zemi fungovalo silné odborové hnutí a existovaly legálně levicové strany. Německo Locarnské smlouvy roku 1936 vypovědělo. Hitler navíc pokrytecky nabízel Československu od roku 1933 dohodu o neútočení. Prezident Beneš nemohl něco takového akceptovat, protože by se jednalo o narušení spojenectví s Francií, a zároveň si dobře uvědomoval, že ČSR by se dostala pod silnější německý vliv. Německá propaganda však toto odmítání používala jako jeden z argumentů o údajné české agresivitě a nejen Francie s Británií se tvářily, že tomu věří. Británie se však zároveň snažila omezovat vliv Francie v Evropě, takže sabotovala veškeré francouzské snahy po omezení rozpínivosti Německa. Francie se tak neodvažovala zasahovat sama proti Německu, a to i v případě, že porušovalo mezinárodní dohody. Příkladem je vojenské obsazení demilitarizovaného Porýní Německem v roce 1936 pod záminkou ohrožení bezpečnostní smlouvou mezi Francií a SSSR. Británie Francii nepodpořila. Lze konstatovat, že Británie paralyzovala možnost účinné obrany proti Německu, čímž se zasloužila zásadním způsobem o vznik druhé světové války.

Zásadním problémem evropské bezpečnosti byl nepřátelský vztah Polska k Československu. Mimo nenávistné štvání z důvodu snahy o získání zbytku Těšínska na severu Moravy a Javoriny na Slovensku vadilo Polákům oficiálně, tedy jako záminka odmítání spolupráce, omezení vlivu katolické církve v ČSR, především ve školství, občanské rozvody a pozemková reforma. Dále byl nepřekonatelným protiruský či protisovětský šovinismus Poláků včetně pronásledování menšin Bělorusů, Ukrajinců na územích obsazených za války proti sovětskému Rusku roku 1921. Postup Rudé armády do Polska v době německé agrese roku 1939 tudíž nebyl útokem, ale zábořem téměř dvacet let okupovaných ruskojazyčných Ukrajiny a Běloruska. Československo stejně jako Francie se

v době ohrožení německou agresí ve třicátých letech snažilo o zlepšení vztahů k SSSR. To bylo završeno podpisem francouzsko-sovětské smlouvy roku 1935 a následně i smlouvy československo-sovětské. Uvedené smlouvy využil Hitler jako záminku k vypovězení smluv z Locarna. Polsko považovalo za svého největšího nepřítele SSSR, a proto podepsalo již roku 1934 pakt o neútočení s Německem na dobu deseti let. Poláci opájející se chimérou velkého Polska od Baltu po Černé moře naprosto nepochopili, že Hitlerovi prostorově překážejí v útoku na SSSR. Německo nemělo zájem se s nimi o zisky dělit, o zuřivě nenávisti mezi Poláky a německou menšinou v Polsku nemluvě. To vše bylo v souladu s britskou strategickou politikou, jejímž cílem byla agrese proti SSSR. Dokladem je fakt, že po napadení Polska Německem reagovala Británie pouze vyhlášením ultimáta, ale vojensky neudělala pro Poláky nic. Prezident Beneš ohodnotil polskou politiku v knize „Úvahy o slovanství“. Uvádí, že nikdy nechápal neuvěřitelnou omezenost polských kruhů, které se snažily ČSR oslabovat po celých dvacet let od první světové války a štvaly Slováky proti Čechům, čímž pracovaly pro Německo.

Není žádným tajemstvím, že především britská politika se snažila vyvolat skupinové tažení proti SSSR v čele s polskou a německou armádou. Zájem na takovém tažení měly rovněž americké korporace, které přímo podporovaly nacisty, v čele s tehdejší „automobilovým králem“ Fordem, oficiálně s cílem likvidace židobolševismu a obrany americké svobody proti komunistické agresi. Cílem bylo snížení konkurenčního exportního potenciálu a politického vlivu Německa na světových trzích a oslabení, nejlépe rozparcelování a kolonizování SSSR. Británie vycházela z předpokladu války mezi Německem a Ruskem, které se vzájemně oslabí natolik, že britská a francouzská armáda je porazí a okupují. Británie měla zájem jednak na oblasti Baku, tedy konkurenční vůči USA, ale zároveň na německých a ruských železnicích. S jejich pomocí by bylo možné dopravovat zboží a vojáky do prostoru Iráku, Číny a Tichomoří za dobu o 40–60 % kratší ve srovnání s námořní dopravou. Navíc bezpečně po zemi, tedy mimo dosah konkurenčního amerického, případně japonského loďstva. Ze stejného důvodu Británie a Francie sabotovaly možnost vytvoření účinného vojenského spojení se SSSR proti Německu.

K tomu se váže jedna z konspiračních teorií, známá především v Německu. Podle ní byl Hitler agentem amerických zájmových korporací, především finančních a průmyslových, které měly zájem zlikvidovat konkurenci Británie a Německa a kolonizovat SSSR. To vše s cílem dosažení vlády nad Evropou, převzetí britských kolonií, kontroly nad globálními ropnými zdroji a globální vlády. Cestou plánů generála Charlese Dawese z roku 1924 a Owena Younga o pět let později investovaly americké banky stamiliony dolarů v rámci zlatých půjček do revitalizace německého průmyslu, což umožnilo po převzetí moci nacisty rychlé vyzbrojení Německa. Z dlouhodobého hlediska lze konstatovat, že investice byla úspěšná. Tuto teorii prezentoval například Otto von Habsburg, poslanec EU.

Chiméra sovětské pomoci

Komunistická propaganda se dlouhodobě ohání ochotou SSSR k vojenské pomoci Československu na základě smlouvy z roku 1935. Mělo se jednat především o podporu nerozborného bratrství po únoru 1948. Realita však neodpovídá propagandě a je dokladem přísloví, že sliby nikoho nezarmoutí. SSSR by byl pravděpodobně ochoten bojovat za ČSR, avšak pouze v případě jednoznačné vojenské spolupráce ze strany Británie a Francie a přátelské neutrality Polska a Rumunska. V opačném případě by se dostal do pozice agresora a vojensky nevýhodné strategické situace. Sovětská vojenská pomoc byla smluvně vázána na účast Francie. SSSR byl v té době v ideologickém konfliktu s většinou evropských států, USA a Japonskem. Nejhorším nepřítelem byla dlouhá léta právě Francie, která navíc podporovala polský šovinismus a vytvoření protibolševického kordonu od Baltu po Černé moře. Důvodem bylo Leninovo odmítnutí zaplatit miliardové dluhy, jež nadělalo Rusko u francouzských bankéřů a průmyslníků před vítězstvím bolševiků v říjnu 1917. Rusko se zadlužilo proto, aby mohlo bojovat na straně Dohody, tedy především za zájmy Francie, a zaplatilo za to miliony mrtvých a

vydrancováním Haliče, Běloruska a Ukrajiny. Důvodem odmítnutí byly, kromě uvedených ztrát, škody způsobené zahraniční agresí zemí Dohody (především Francie, Británie, USA, Japonsko) v období po Brest-litevské smlouvě z roku 1918 mezi ruským bolševickým vedením a Německem, Rakouskem, Tureckem a Rumunskem.

Jednání s Trojspolkem vedl za ruskou stranu Trockij tak, že zavinil okupaci značné části Ukrajiny a Běloruska německou a rakouskou armádou a na jihu okupaci Karsu Tureckem, což vedlo k pokračování genocidy Arménů. Trockij se rovněž zasloužil o konflikt bolševiků s československými vojáky, kteří se snažili přesunout z Ruska do Francie. Díky tomu došlo k oddělení západní a východní části Ruska a prodloužila se děsivá občanská válka. Podle jedné konspirační teorie byl Trockij agentem amerických finančních korporací, které měly zájem na rozbití Ruska a především ovládnutí či vyřazení ruské těžby ropy v Baku, jenž bylo před první světovou válkou největším exportérem ve světovém měřítku. Maršál Tučačevskij, který svojí stupiditou, srovnatelnou s americkým generálem Custerem, zavinil porážku Rudé armády v Polsku roku 1921, byl odchovanec Trockého. Tentýž Trockij vedl destabilizující proticírkevní kampaň v Rusku a takzvanou Kominternu (Komunistická internacionála), která vyvolávala konflikty mezi sovětským Ruskem a státy střední a západní Evropy, avšak z hlediska zájmů Ruska nevytvořila nic pozitivního. Jejím největším „úspěchem“ byly nakonec stávky a sabotáže francouzských komunistů ve zbrojním průmyslu, které napomohly porážce Francie roku 1940. Je opravdu ilustrativní, že odstavení Trockého od politické moci a jeho následné vyhnání ze SSSR vedlo k ekonomickým sankcím ze strany takzvaných západních demokracií, především Británie, cestou odmítání ruských plateb zlatem za dodávky průmyslového zboží a požadování plateb v obilí, to vše v době poklesu zemědělské produkce v Rusku. Podle ruských odhadů rozkradlo vedení Kominterny v čele s Trockým a později jeho následníci minimálně 400 milionů dolarů. Obecně lze konstatovat, že Trockij škodil Rusku, kde mohl, a následky se táhly až do vypuknutí druhé světové války.

Ruská strana odhadla škody způsobené agresí 14 států v období 1919 až 1921 na 60 miliard dolarů. Francie musela nakonec dluhy odepsat a roku 1935 prosit o sovětskou vojenskou spolupráci proti Německu. Pod tlakem Británie se však jednání o reálné vojenské pomoci změnila ve frašku, cestou dvou vojenských důchodců zastupujících Francii a Británii bez pravomocí a informací na strategická jednání do SSSR nákladním parníkem v krizové době, kdy šlo téměř o hodiny. Smlouva s Německem naopak umožnila dočasně se vyhnout válce, pokračovat v přezbrojení armády a její reorganizaci a na základě obchodu získat některé moderní německé a italské technologie. Zároveň znemožnila vytvoření útočného bloku Německa a Británie proti SSSR. V době mnichovské krize bojoval SSSR s Japonskem v Mandžusku, takže v případě zahájení války na obranu ČSR by bojoval na dvou frontách. Měl by proti sobě nejen Japonsko a Německo včetně Rakouska, ale rovněž Polsko a Rumunsko, jejichž území by musela Rudá armáda násilně překročit, pokud by měla vstoupit na území ČSR. S nepřátelskou reakcí lze počítat rovněž ze strany Maďarska a nanejvýš s nepřátelskou neutralitou Jugoslávie.

Stalinovi současní historici vytýkají smlouvu Molotov-Riebbentrop z roku 1939 a obviňují jej z podílu na vyvolání druhé světové války. Ta však reálně začala nikoli v Polsku, ale v Číně a ve Španělsku. Účelově přehlížejí, že v té době měly Británie a Francie podobné smlouvy, které podepsaly s Německem krátce po ostudné konferenci v Mnichově roku 1938, a to s cílem orientovat německou agresí proti SSSR. Británie v té době podporovala fašistické povstalce ve Španělsku, které se následně stalo strategickým zdrojem surovin pro německý zbrojní průmysl za druhé světové války a místem nelegálního transferu amerických surovin a produktů zbrojního průmyslu do Německa. Roku 1939 dopravil britský křižník Devonshire skupinu fašistických důstojníků na ostrov Menorca a donutil hrozbou střelby ke kapitulaci republikánskou posádku. Smlouva Molotov-Riebbentrop vyřadila z boje proti SSSR Japonsko, které se spoléhalo na pomoc Německa, které mělo vytvořit druhou frontu. Právně se jednalo o porušení smlouvy proti Kominterně mezi Japonskem a

Německem. Japonsko poté díky zradě Německa a opakovaným porážkám Rudou armádou (Chalcyn Goll a Chasan) orientovalo svoji agresi na jih. Smlouva s Německem zabránila porážce SSSR v boji na dvou frontách, případně demokratickému skupinovému protibolševickému „obrannému“ tažení a stala se základem budoucího vítězství Spojenců ve druhé světové válce, kdy Rudá armáda nesla převážnou tíhu bojů v Evropě. Ilustrativním výsledkem britské politiky je situace, kdy roku 1941 přišla žádat o pomoc, přestože ještě nedávno plánovala letecký úder z Iráku na Baku a vylodění britských a francouzských vojsk ve Finsku k útoku na SSSR. Najednou jim neškodila ani sovětská agrese proti Finsku, „okupace“ části Polska, navrácení Besarábie a Bukoviny do Ukrajiny a zabránění pobaltských zemí.

Samo Československo nebylo schopné propagandisticky omílanou sovětskou pomocí ani logisticky zajistit a velmi nejistá je i ochota československé politické reprezentace, vedené agrárníky s pomocí lidovců a národními socialisty k reálné vojenské spolupráci se SSSR. Armáda hlásila, že nemá pro sovětské letectvo ani bomby, přestože němečtí okupanti jich následně převzali tisíce. Nicméně německá propaganda vytvářela od roku 1935 obraz Československa jako základny bolševické agrese v Evropě a v roce 1938 tvrdila, že na území ČSR je 36 letišť připravených pro sovětské letectvo. Sovětský svaz, případně Rusko, komunismus a jejich údajná agrese se staly ideologickou platformou fašismu a nacismu a příčinou druhé světové války v Evropě, stejně jako po druhé světové válce ideologickým a mediálním argumentem k podpoře remilitarizace Německa ze strany USA, Británie a Francie.

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz>